

PROEVE
 VAN HET
 H A R M O N I S C H E
 I N D E
 F R I E S C H E D I C H T K U N S T .

Geleerde mannen, die zich op een standpunt kunnen plaatsen, van waar zij, met éénen blik, onderscheidene talen kunnen overzien en met elkander vergelijken, verklaren, dat de Friesche taal in rijkdom, in welluidendheid, in zoetvloeiendheid en tevens in krachtvolle sterkte, voor weinige bekende talen behoeft onder te doen, maar dat zij de meesten daarin overtreft. Desniettegenstaande blijft er echter tegen deze taal nog hier en daar het vooroordeel bestaan, dat zij, als schrijftaal gebezigd, alleen geschikt zoude zijn tot het voordragen van lompe, boersche aardigheden. Dit vooroordeel wenschte ik te bestrijden. Hiertoe, geachte lezer! zal ik trachten de deugden dezer taal een weinig in het licht te stellen. Ik zal u echter niet vermoeijen met drooge redeneringen, anders aan zoodanige beschouwingen meestentijds verbonden. Met behulp der dichtkunst zal ik u de deugden der Friesche taal, in eenige fiksche trekken, genoegelijk pogen af te malen. De dichtkunst

is toch de beste toetssteen, om de deugden en schoonheden eener taal te ontdekken. Daaraan kan men zien, of zij geschikt is, om, door overeenstemming van den klank of van de beweging der woorden en woordvoegingen met de bedoelde zaken, onze ziel te overheerseren; of zij door het *doffe* of *schelle*, het *scherpe* of *zachte*, het *slepende* of *luchtige* harer toonen, en door het *harde* en *stroeve*, of het *zachte* en *liefelijk vloeijende* harer woordvoegingen, in staat is, om het *natuurlijke*, het *verhevene*, het *stoute*, het *schoone*, het *zachte* en *teedere*, het *akelige* en *treurige*, of het *vrolijke* en *blijgeestige* uit te drukken; in één woord, of het *harmonische* in haar gevonden wordt.

Meer bepaald is het nu mijne bedoeling, u eene proeve te geven van *het harmonische in de Friesche dichtkunst*.

Ik zal hiertoe, even als de vlinder, de lustgaarde der Friesche dichtkunst rondfladderen, en bij iedere schoone bloem, die mij aantrekt, een oogenblik verwijlen, ten einde uwe aandacht bij dezelve te bepalen. Wijt het daarbij niet aan de taal, mijne lezers! als ik u niet zoo vele en zoo velerlei bloemen kan aanwijzen, als dit in andere talen mogelijk is. Uit kieschheid wilde ik mij alleen bepalen bij dichters, die reeds overleden zijn; en van deze, welke alhier in aanmerking kunnen komen, zijn mij slechts twee bekend, namelijk onze nog niet overtroffene en nooit volprezene GYSBERT JAPICX en de hem op zijde strevende SALVERDA. Maar wie kan nu met billijkheid vorderen, dat twee tuinlieden zoo vele en zoo velerlei schoone bloemen zullen kweeken, als honderd anderen gezamenlijk?

Ik herhaal het dus: wanneer ik in mijne pogingen te kort mogt schieten, mag de schuld daarvan niet geweten worden aan de taal; want deze bezit zoo vele deugden, dat, zoo dra dezelve door ware dichters meer wordt gebezigd, de schoonste bloemen der Friesche dichtkunst spoedig in overvloed zullen voorhanden zijn.

Vergunt mij, mijne lezers! na deze voorbereiding, tot het geven mijner proeve over te gaan.

Bepalen wij ons eerst bij de lagere harmonie, waar wij door de nabootsing van klank en beweging worden gestreeld en betooverd.

Hoort, hoe natuurlijk de wildzang der gepluimde woudbewoners wordt nagebootst in de volgende klanken:

Dear huwz-had't 't bly, swiet', wiff' plumme onbeteamd,
Dear 't tuerelijuerck-tjilp'-tjoyt'ret twissche beam' *.

Of wilt gij het geluid van den donder hooren? Luistert dan naar het volgende:

't Grommet, brommet, trommet, stiet,
Rommel't foart in boarst oer 't wiet †.

Hier zijn zekerlijk klank en beweging der woorden meesterlijk in overeenstemming gebragt met het verhevenste luchtverschijnsel. Maar onnavolgbaar schoon is het geluid en tevens de onstuimige en stille beweging van het water nagebootst in de volgende strophe uit den 46sten psalm:

* GYSBERT JAPICX, *Friesche Rijmlarye*, tredde druwck, blz. 207.

† SALVERDA, *Hiljuwns-uwren*, blz. 2.

Lit 't see schomm'-woel-wiette' hõllje in bõllje ,
 In ruwzje', in bruwzje', in rawn-om rõllje.
 De kliene beken fenn' riviere ,
 Dij sljuerck-seft rinne', in streamm'-sluwp-sliere ,
 Forblye Goads sted , om in om *.

Wie herkent ook niet de maat van den galop
 der paarden in deze dichtregelen ?

Al teammet nymphJONGSTAL 't woast team-werz' wijd' hoarz,
 In 't hippet , in trippet , in traepet , naet oarz
 Aef 't dõnsset : jiet gõnzet in bõnzet in krie't
 De Famme her namme uwte' amme , in hiët
 Her himmel , nolck , nommel , in noatig in njoet ,
 Dat great-hanze' in kòater her demmenheyt groet †.

Wie , eindelijk , ontvaart niet het rustelooze in
 de volgende coupletten van het overschoone gedicht
*Op het hoarz-hoffenjen fen Jieffer SIBILLA FEN
 JONGSTAL ?*

So twingt se' it hoef' , lofts , rjuechts ; den op in troay' ;
 Den op in rin ; den op in jey , az fleande :
 Naet oarz allijek in haeze-wijnhuwn' , geande
 Om leck're bout' t' eyn-mijnjen to sijn proay.

Den tockleteamm't se' oer-beck , mey ljeappe' op ljeappjen ,
 Steeg , rjuecht oer eyn' ; den det se' im stoack-stil stean ,
 Hann'-bakjende de' hoarz-halz' ; den lit se' im gean
 Tripp'-tred opp' staep' , omme' amme weer to reappjen.

Den lied't se' im ruwn , in ringet ringe' oon ring' ;
 Den tel , den seft ; den schean , den rjuecht ; ney 't teamjen
 Fen socken hân' , dy 't hijnzer wit to preamjen ;
 Den spoarret s' , dat 't hoarz fljuecht oer wringe in kling'§.

* G. J. , blz. 156.

† Dezelfde , blz. 88.

§ Dezelfde , blz. 87.

Laat dit voor eene proeve der lagere harmonie genoeg zijn. Gaan wij thans over, om ons in de beschouwing van de hoogere harmonie in de Friesche dichtkunst te verlustigen.

Hier treffen wij het eerst aan het verbazingwekkende, waaronder behoort het verhevene en het stoute.

Verheven is zeker dat luchtverschijnsel, hetwelk, voorafgegaan door eene plegtige, verwachtende stilte, met kracht door het luchtruim ratelt, terwijl dier en mensch door schrik of eenen heiligen eerbied getroffen worden. Maar harmonisch met deze verhevene werking en uitwerking der natuur is ook de volgende schildering van dezelve, waaruit ik u zoo even de nabootsing van den donder heb doen hooren :

D' Heere spreek't, in d' yerdkleat oer
 Droant sijn luwd in pijll't sijn fjoer ;
 't Grommet, brommet, trommet, stiet,
 Rommel't foart, in hoarst oer 't wiet !
 D' eangstme wann'let trog Natuwre,
 't Libben droaget her leste uwre ;
 't Lijck't de dead, az oer wrâds kolcken
 D' Heer' doz weynrijdt oppe wolcken !

Goads luwdrofte stimme breck't,
 Az Hy 't blicksme-fjoer uwtreck't,
 Libans ced'ren, wolck'ne heag,
 In jae wippj' ontwirt'l' omleag,
 Kealle-hip-ljeap ; Liban doddet ;
 Sirion ijn deadsnead schoddet :
 Az Goads stimm' her droan't trogg' yeren,
 Djoeye s' om az dert'ne rijren !

D' Heer Goads blicksme spjealt her kroon,
 In her loag' fljuecht d' hijmmel oon.
Kades rijbosek't op sijn luwd ;
 't Woast bôll't near sijn deadschrick uwt.
 't Hert schonck't wijnred om t' ontkommen ;
 't Jong't fen eangstm', op 't freaslijk brommen ,
 T' ontijd. Freez' iz d' wrâd ijdruwcke ,
 't Pronck-bijld Goads stiet sels forbuwcke *!

Aan het verhevene grenst het stoute; en dit laat zich in de Friesche taal niet minder eigenaardig uitdrukken. Hoe stout is niet de volgende taal, die den overledenen, ridderlijken Koning van *Zweden*, *GUSTAAF ADOLPH de tweede*, in den mond wordt gelegd!

Nin wijld-æf-blix'me-fjoer , nin rommeljende tong're ,
 Nin luwd-rofte' on-waers-buy' ,nin pest-koal (tjerck-hoaf-dong're)
 Brocht soek ljea-trilljende' eangst' , grijm-gruwle,stearrensead,
 Az ick oer Tjutsch' in Ontjutsch' rijcken gjealp uwt-geat :
 Doz my de Kerst'ne wrâd all' krijgs-ljue haed uwt-sond're.
 Ho faeck seag 't dey-ljeacht my (al rinnende' op in ond're)
 Forschoerren all' het my mey grijm-blix-tosck jin-biet ,
 In nead-holp' tjiengen wae 't ijane' oer-moeds Earns-kloer siet †.

Doch gaan wij tot zachtere stoffe over, en verwisselen wij het verbazingwekkende met het roerende, waaronder wij het schoone, het teedere, het akelige, het treurige, het vrolijke en het blijgeestige, zullen aantreffen.

In de schildering van het landelijk schoon is de Friesche dichtkunst, door bevoegde kunstregters, altijd zeer geroemd. En geen wonder! daar is zij

* S., blz. 2.

† G. J., blz. 86.

juist in haar element. Hare naïve, ronde taal heeft zoo veel overeenkomst met de natuur, dat hare afbeeldingen van dezelve bijkans niet anders kunnen, dan gelijken, en dus ook schoon moeten wezen; want, — zoo is het met een schilderstuk, zoo is het ook met een tafereel des dichters, die, in plaats van verwen, met woorden schildert, — waar de natuur wel getroffen is, daar is ook schoonheid.

Hoe natuurlijk, hoe schilderachtig zijn niet de volgende uitdrukkingen!

't deys-eag, sinne,
 Sjuecht bliere free jon lân trog wjuwekjen,
 De sichte swaeyen, d' yeren duwckjen,
 De fleyle donsjen oer weets yeren,
 De brea-uw'n' rijekjen, — t' jon woltiere*.

Hoe schoon is ook niet de volgende aanspraak aan de zon, en beschrijving van den morgenstond!

Wolkomm', freugde fenne wråd,
 Had-ljeacht oere stierren,
 Gricnte, kruwd in blomme-fåd,
 Mietter fen uwz jierren,
 Hijmmel-eag, dy 't al oer-sjoght,
 Dy uwz dauwe' in miste' ont-tjocht,
 Dy uwz 't fjiel bemiellet,
 Ja mey goud oer-striellet.

Kersse' in laempe fenne dey,
 Uwle-fijnne', ijz-teyer,
 Moude-stuwer, droegge-wey,
 Nacht- in froast-forjeyer,

* S., blz. 11.

Ljeapper oer it wiet in druwgh,
 Ruwn-om-rinner, nummer sluwgh,
 Yer in let allinne,
 Wolkomm', wolkomm', sinne!

'k Sjogh de nacht al rju forfleyne,
 Mey sijn bruyne vjuwcken.
 Alle man dy rijst oer-eyn,
 In begint t' ontluwcken:
 D' yene pluwget, siedet, eyd't,
 D' oare schiep in ky forweyd't;
 Elck iz droek iju roeren,
 Om sijn dwaen to stjoeren.

Alle djier, forhuwge, sit,
 Rint, fljuecht, ljeapt in dônset,
 Brinsget, derten, boeytte wit,
 Blærret, bôllet, gônzet:
 Eyn in gies iju 't wetter sljuerckt,
 't Wijlde fuwggelt tuereljuerckt,
 Libbje' iju free in resten,
 Boeytte scheel in lesten*.

Wien verrukt ook niet de volgende schildering
 van het schoone op het land?

Y sjeane' iju' sted in schilderye,
 Dear foar jæ houndert goune krye,
 It lijket wetter, beammen, djier,
 In æft 'er huwz in minsche' iju wier;
 Mar, az y 't tuwzenreys bekijckje,
 't Kin oarz naet az dat selle lijckje.
 Mar buwtte' op 't fjild beloaytse wy
 In libb'ne wonder-schildery',
 Dy, az we' him tuwzen-reys beschoagje,
 (Lit, lit j' opweytse', ô Faer, y droagje)

* G. J., blz. 56 en 57.

Jæ 's altijd oarz, so fier az heyn ;
 Op 't fjild iz niggheyt sonder eyn.
 Hier iz in blomme' in bled ontsletten ,
 Dear iz in griene leat uwtschetten ,
 Hier draeyt in ljeap , dear fljuecht in duw ,
 Hier rint in schiep , dear giet in kuw ,
 Hier buwgt it nôt az wetter-weagen ,
 Dear bleack'ret uwz in marr' foar' eagen ,
 Hier sjeane' y 't tjuester , jinsen klear ;
 In ondertwissche dreunt uws 't ear
 Op 't swietst' , dear tuwzen kiel'tjes klinckje ,
 Min mey nin swieter lawd betinckje * .

Wie wordt, eindelijk, niet gestreeld door de volgende beschrijving van het zalige des landlevens?

O sillig ! trye dauwbeld sillig !
 Dy restig , lustig , fredig , willig ,
 IJn 't romme fjild sijn libben leyt ;
 't Giet bopp' in Kenings majesteyt .
 Ick sjog de heele wrâd besletten
 IJn mijn bedriew . Ick bin oer-getten
 Mey al 't jinge' hier fornoeye kin !
 God jouw dat ick sljuechts tanckber bin .
 Ick hâd mijn huwz , mey greft in eingel ,
 Foar mijn paleys . Forck , flæle , swingel ,
 Seyn' , sichte' iz mijn foet-folcks geweer ;
 Pluwge' , eyde bruwckt mijn roeyter-schear
 Foar wapen . Doz kom ick to fjilde ;
 Mar 't sil eyn greyde' in gruwnen jilde .
 Æf stirt 'er bloed , æf wirdt 'er sleyn ,
 So 'z 't ogse , keallen , giez æf eyn ,
 Wijld fuwggelt , fisck , dear wy ney jeye ,
 In foar uwz koackue' in ijt-discck' deye ,

* G. J., blz. 68 en 69.

Dy hier, mey ijpen-hertigheit,
Foar frijuene' in gasten stiet bereyd*.

Van het zedelijk schoone strekke het volgende
tot proeve:

Iz 't hert trog uwnck in eangstme britsen,
In djiep ijn wea's near' nacht beditsen,
Den earnet God, - in freugde wippet
Dock hert wer ijn; op 't wezzen hippet
De hijmmel-laeys; de lofsang twierret
De wolcken trog; so 'n libben tieret
In juwch't fen Him, dy alle stierren
Toll't, neam't, in ruwn lied't ney bejearren.

Goads kreft iz great in onbehæcke;
Sijn inckel wird het d' hijmm'len mecke;
Sijn wittenschip fijnt nearne gruwne,
Nin Ingel het herr' mielt' æ fuwne.
't Sefmoedig hert iz Hy to stijppe;
Dogg' 't godleaz' hâdt Hy tijgg' ijm' knijppe:
Hier fijekje oon 't libben holsche pleagen;
Dear streamm't de seyn' mey goune weagen †.

Het teedere, die fijne snaar op het speeltuig des harten, weet de Friesche dichtkunst ook meesterlijk te treffen. Wat is toch meer het gebied van het teedere, dan wanneer een jongeling een meisje zijne liefde klaagt, en om hare wedermin smeekt? Maar hoe schoon stemmen dan gedachten en woorden overeen in het volgende:

Боже беа mey fâd'ne hânne:
Swietste tjeafke fen uwz jeld,

* G. J., blz. 72.

† S., blz. 9.

Fen uwz boertt', gea , goa in lannen ,
 Dy my mijn eyn-salme' ontstelt ;
 Ljeafke , ljeafke , Hert in sinne-tjeafke ,
 (Bjuester !) ick baern trog dijn kjeld.

Tjeafke' , o dy mijn borst op-sneyn' het ,
 Trog 't oon-gljoerckjen fen dijn eag ,
 Dy my 't hert dear uwt ont-teyn het ,
 In weer foll' mey fjoer in leag.
 Ljeafke , ljeafke , Hert in sinne-tjeafke ,
 Tinck reys ljeaf'lijk oon mijn pleag' *.

Van het akelige verstreкке het volgende ten proeve :

Klock ! klock ! fleag 't bloed de wuwnen uwt
 By 't deaklead del opp' groon.
 Hy heyne yen hânfol fen dat bloed ,
 In smiet my d' hânfol oon !
 Sijn hert sloeg try' reys oon , o fy !
 Tjinn' deawuwne oon in ijn ,
 In try' reys fleag 't , az woe 't ney my ,
 De deawuwne uwt in ijn † !

Akelig en tevens treurig is ook de volgende schildering der zeegevaaren , uit het bekende gedicht *TJESCK-moars see-eangste* :

WIF ont-feart my , WIF ont-tjocht my ,
 WIF ont-sjil't my , WIF ont-sjuecht my ,
 WIF (ho 'z nu mijn hert ijin' lest !)
 Folschet ijune djiepste kuwllen ,
 Dear de fiskeken , great fen muwllen ,
 't Wetter blieze' oer seyl in mest.

* G. J., blz. 25.

† S., blz. 57.

Al mijn ljea dy trillje' in schoddje ,
Az ick tins , ho dat se doddje ,

Hol oer bol , ijn 't sâte schom ,
Dearme keabels kery't in mesten ,
Dearme leck drieuwt oppe lesten ,
Ijn dat gruwneaz' djiep ruwn-om.

Dearse' uwt nea-twang 't lest uwt-sjiette ,
Dearse' oon' klippe sticken stiette ,
Dearse' oon' dregg'-touw' rijde' ijn' nead ,
Dearse ploffje' op hirdde sannen ,
Dearse borstje' op druwge strânnen ,
Dear in neyl-breek iz de dead.

Dearme naet yen tred ontwijcket ,
Schien de dead yen grijmme' oonkijcket !
Dear fortwijv'linge' helsck in luwd
Bijllet , in , mey dealsche toscken ,
Schjip in ljue forsljint by boscken ,
Æf de lonte steckt ijn 't kruwd*.

Overheerlijk schoon is ook de treurtoon, uit de
hier getokkeld, in het volgende:

Let ijne juwn (de sinne' oone' oare' ig duyn ,
Nacht-wâdsters eag belitsen mey yen wolck',
Fjild , wetter , luft oer-teyn mey tjuester bruyn)
Siet REONTS oon' strân , in wâlde' uwt herte-kolck
Yen triene-gjealp , dy lânz her wangen del
Roan , wiet in hiet , in biet in spliet her fel.

O FRIESKE ! (seyse') in dear mey wird'se stom ,
In jae bescheat , in laey ijn' swijmme' az dea.
O FRIESKE ! (seys' , da-se' hette weer bekôm)
O't hert bejouwt m' , ho 'z , ljeaf , dijn REONTS ijn' nea ?

* G. J., blz. 77, 78 en 76.

REONTS eeren , REONTS , dijn hert , dijn siel , dijn sin ,
 REONTS litste , Ijeaf , ijüne' wean fen freamde min.

Fljueg hinne' oer-drôvig suchtjen sonder eyn ,
 Reyts , reyts ijn 't hert fen him , dy REONTS forjit ,
 (Wierom ick tuwzen tuwzen trienen weyn)

Om fijne-min , dij him , spoor-bjuester , rit.

O FRIESKE ! koe 'k mijn trienen ijn dijn bloed

Trog-mingje , 'k wit , ick recke dijn gemoed*.

Zeer harmonisch klinken , eindelijk , de toonen ,
 uit de Friesche lier gehaald , wanneer het vrolijke
 of blijgeestige wordt bezongen.

Hoe vrolijk is niet in het volgende stukje de
 schalksche trek verhaald , die een lief meisje het
 Minnegoodje speelde , door hem zijne wapenen te
 ontnemen , terwijl hij in de schaduw der boomen
 een slaapje nam ! En hoe naïf is daarin niet de
 klagt van CUPIDO , en de troost , dien hem zijne
 moeder geeft , vooral met betrekking tot de wen-
 ding , waarbij de schoonheid van het meisje als
 troostgrond wordt aangevoerd , waaruit VENUS af-
 leidt , dat het meisje CUPIDO zijne wapenen wel zal
 teruggeven , omdat zij dezelve niet noodig heeft ,
 daar één lonkje harer oogen genoeg is , om elk ,
 zonder eenige tegenstreving , aan haren wil te on-
 derwerpen . Hoort en oordeelt !

Lijts forlijnn' laey swiette muwle ,
 Goune pôle , wjueckte Wicht ,
 Dear hy PHOEBI strielle' out-schuwle ,
 Onder beam'-schaed tjuester-ticht ;
 Dol laey koker , boage , schicht' ,

* G. J. , blz. 19.

(Reauw', dear hy mey wircket)
 In hy kniep-eagge' ijne sliep
 Restlijk , dat 'er snircket.

Dat begjoerre' in ljordigh eaghje ,
 In elbaster-libb'ne bijld ,
 Dat him laey in bortlijk leaghje.
 Dear wier Kuwze' ontboage', ontpijld.
 Da 'er opwecke', in seag , ijn 't wijld ,
 Ney' gruw in ney boppen':
 Hy begoe , Njuer in tjoe ,
 Oon sijn mem to roppen.

Nu iz 't gälljen , nu iz 't kiermen ,
 Nu iz 't tiermen sonder eyn.
 Ja by gammen ! wijlde wiermen !
 Ick bin scheyne , duwbbeld scheyn'!
 Sjog ick fier , in loayts ick heyn ,
 Fijt' ! mijn arek iz stelne.
 (Moart , ick stear !) Ick wird weer
 Metten mey eyn jelne.

Mey eyn jelne wird ick metten ,
 Dear ick elckom mey uwt-miet.
 'k Wird fen wrijt in spijt besetten ,
 Poer , uwllitten trogh fortriet.
 Mâm , dit spjlllet my jae GRIET ,
 Tins in leauw ick festlijk !
 (VENUS) Soon ! Tjogh dy oon
 Dy huyn naet so lestlijk.

Dat swiet fancke , gjoer-eag' GRIETKE ,
 Puwck-môy , aerdigh oer in oer ,
 Blier-wijt lamke , det in sjietke ,
 Uwt eyn eagen-sinne-fjoer ,
 Den buwght elck ney her bestjoer ,
 Sonder wird eaf werr'-dwaen.

Jæ sil dy, Leauw' dat fry,
Dijn geweer wol weer-jaen*.

En het blijgeestige, hoe natuurlijk is dit niet getroffen in de volgende beschrijving, die een boer, op de bruiloft van zijnen landheer, geeft van het genoegen, dat hij smaakte in de wittebroodsweken van zijn huwelijk!

Da wier ick ijn mijn schick, je feynten! 'k wier so' rijk!
'k Tocht, ijnne wijde wrâd iz nimmen my allijck:
Mijn IJÛTS, jæ wier 'et al, mijn IJÛTS, jæ wier mijn wille,
Mijn hert dat wier so licht, in goese-plomm' koe 't tille.
O fijn goune eerste jier! ho red roanstu ney 't eyn!
Wy sijllen meye pream, wy jotten meye weyn,
Ney oarre-heytes nu, den ney uwz IJÛTSKE mijgen,
Æf ney mijn yeme' eaf môyts, dear wy den huwz-rie krijggen.
Doz gearren wy it goed to gearre, mey uwz twaen;
Ho! for Graef HÛNDÛCX steat woen' wy uwz lock naet jaen†.

Ziet daar, mijne lezers! u eene proeve gegeven van het harmonische in de Friesche dichtkunst. Keuriger oog zou zeker nog schoonere bloemen hebben kunnen uitkiezen. Ik vertrouw evenwel genoeg bewezen te hebben, dat de Friesche taal eene schoone taal is. En dit geeft mij den moed, om haren lof, ten slotte, nog in eenige dichtregelen te bezingen.

Rom, Griek! rom, Romer! op jon teal;
Forhefj' har kreft, har melodije;
Sjong fen har rykdom, deugd in preal:
Ik mei ljieanst Fries'ne klanken lije.

* G. J., blz. 35 en 36.

† Dezelfde, blz. 8.

Ik wol de drift, dij yn my sied't,
 Yn eine Fries'ne teanen stille.
 Wez, sjongster! wez my nou ta wille!
 Foar *Frieslans* teal klink't jiett' myn lied.

Kom, frje bern fen Faiso's team!
 Wol nou mei my jon teanen minge,
 As twygen fen de âd Fries'ne beam,
 Dij jern ues groon har eaffers bringe.
 Kom! toye wy mei blomme preal
 It âter, dat fen wireak flammet;
 It âter, dat nin Fries him scammet;
 It âter fen ues Fries'ne teal.

De Fries'ne teal, myn hert sa wird,
 Is, sont har eansicht foar my blierde,
 Al klinkt jae 't weanwys brod ta hird,
 Foar my de scienste teal op'e yerde.

Het teal baent bet de klanken ney?
 Het teal sljuerk't seafter yn it minnen?
 Miell't 't fjield ues moyer foar'e sinnen?
 Æf fiert ues bet fen'e yerde wey?

Wy hjerre it soezjend gonzjen seaft
 Fen kloeke bijkes op'e heide,
 In 't wrikkend wringsjen, meer mei kreft,
 Fen 't moedig hynzer yn'e weidé.
 In — east wy 't foegelt', jong in âd,
 Syn wyldsang salme queelen heare, —
 Sa ljeaff'lyck klinket ues yn'e earen
 't Tjuer'-ljuerk-tjilp-tjoyt'reu yn it wâd.

Wij sjogge stille streamen gean
 Fen klare beekjes in riwiere,
 Dij, bleak'rend, kabb'ljend lans har bean,
 Sa sljuerk-seaft rinne, in stream-sloep sliere.

In 't klotsen bonset ues yn 't ear
 Fen wyt beschomme wetter-weagen ,
 Dij rest'leas tjin ues dykken fleagen ,
 Mei roesjend broesjen , keer op keer.

In alles drukt forbasing oet ,
 As oer ien great , forhewen wonder ,
 As 't rommeljende tonger-loed ,
 Dat gromm'ljend bromm't , in stiet , in onder
 De groon droant , in oer 't rinwiet boarst ,
 Yn Fries'ne klanken wirt herhelle :
 't Is den eaft elk de slaggen telle ,
 In amper amme helje doarst.

Sa baeut ues teal de klanken nei ,
 Noch nea oon slaef'ne-regels boune ;
 Smyt bân in jok in kluesters wei :
 Frij as natuer , ta ieder stoune.

In swiet in seaftkes klinkt har tean ,
 Ja sljuerk't sa ljeaff'lyk oer'e mjiette ,
 As koeskes minne-pyltjes sjiette
 Yn 't Fries'ue hjert op *Frieslans* bean.

» Myn FILIS is myn lust in freugd ,
 » Myn al , myn heagste winsk op'e yerde.
 » Och ! dat dit teanbyld fen'e deugd
 » My mei har golle laeits oonblierde !
 » Ik winskje het ik winskje kin ,
 » Ta njue in wille fen myn famke ,
 » Sa onscild-fol as 't jonge lamke ,
 » In moy as 't eanscyn fenne min.

» Wol , bolle wyntjes , seaft fen loed ,
 » Yn FILIS tuentje ljeaff'lyk djoeye !
 » As flinters striekje lans it kroed
 » In sciene blomkes , dij der bloeye !

» In streal mei geurkes , seaft in myld ,
 » Dij j' uet jasmyn in rozen waeye ,
 » Wylst dat jon wjuekjes har omaeye ,
 » Myn libbensjue , myn hjert'ne-byld !

» Fljueg , dartel-doukes ! fladd'rje roon
 » Om 't hutje fen myn ljeafste scatje !
 » In bou jon nesjes op har groon ,
 » In bek-loek der , in koer in patje !
 » In sjong den smeltjend , fjoerig , teer ,
 » Y , nachtegealtje ! yn FILIS rozen ,
 » In dog fen minne-sjochtme bloazen ,
 » Trog himmel-loed , myn swiette djear !

» Och FILIS ! sinne fen myn dei !
 » Wol my jon bliere laeits 'ris teane !
 » Nim uet myn hjert jon byld'nis wei .
 » Eaf wol my mei jon wer-min leane !"
 Ljeunt jonge DAMON , 't hjerte woon
 Trog sciene FILIS eag-oongluerkjen.
 Wa hjerde ea minneteantjes sljuerkjen
 Yn seafter teal , de wrâd yn 't roon ?

Sa Præsteresse oonne âter-stien ,
 Bij VENUS mei har glans bestriellet ,
 Hat se eak de scienste ferw' ta lien
 Foar yder , dij natuer ues miellet. —
 Mar nou tiïss't de oerfloed m' ynne wer.
 Het sil ik hjier ta foarbyld stelle ?
 Mar werta soe 'k myn geast eak quelle ?
 't Is alles moy yn dizze ker.

Loits mar ho seaft de tjest're nacht
 Der weidrient op syn feale wjoeken ,
 In pleats makk't foar'e dage pracht ,
 Dij 't fjield op nij wer docht ontloeken.

Loits 't schym'rjen oon'e azuerne trans
 Fen d' heal ontwekke, nucht'ren himmel.
 Loits ho 't al djoeit yn freugd'-gewimmel,
 By de eerste goune sinne-glans.

Sjug ho de bleakerende mar
 Fen sulwer-blanke fiskjes kriellet,
 Dij 't sinne-ljeacht ropt ynne war,
 In foar it eag op nij besiellet.

Sjug 't ientje, dat yn 't wetter sljuerk't,
 In roek't, in spat, in klinsg't, in doekelt,
 Wyls 't ljuerkje ryst, in daelt, in wjoekelt,
 In ynne higte tjuereljuerk't.

Sjug ho him 't dert'ne rier formeits't,
 Op eine wyz', mei hip in ljeappen,
 In sjug al 't djear, nou eak ontweits't,
 Bedauwe, friske gerskes teppen.

Sjug oeral libben, wille, tier,
 Yn wetter, loft, yn bosk in fjielden,
 Dij sinne-strielen strak bemjielden
 Mei gloarre-gleanzen, hein in fier.

Hjer nou 't gekweak, 't gesljuerk, 't geklinsk;
 It: koekkoek! griitto! kiwiit! roppen;
 't Getjielp, 't gebleat, 't gebolt, 't gewrinsk;
 It daw'rjend seine- in sichte-kloppen.

Hjer nou oeral it klok-gebom;
 Hjer 't kraeyen fen'e wakk're hoanne:
 In sis, eaf alles de iere moarne
 Net klear jou oonwyst yn 't roun-om.

Sa jout ues teal foar ider diel
 Ues ferwe om klear in fiks ta mjiellen,
 In gloed om elk natuer-taf'riel
 Mei geast in libben ta besiellen. —

Mar stout, forhewen is har fal,
 As 't loed fen heage, breede weagen,
 As se ues fol greatme stelt foar'e eagen
 De Scepper fen it gansk hielal.

Kom, tjoeg dit nou, myn swakke tean!
 Wol trog'e heagste wolken klieuwe!

Lit nou jon loed foar'e Almachts trean
 Yn suw're himmel-ether driuwe!

Tjoeg nou de kreft fen *Frieslans* teal
 Yn 't heage, heilig geast forhef'jen!
 Dat elk nou, huwerjend, besef'je
 Har earne-flecht in stoute preal!

Sjong, sjongster! sjong des Heeren lof,
 Dij boppa yerdsee sferen treanet;

Mei ljeacht Him klaeit yn 't Himmelhoaf;
 Mei stjierren 't heilig Haed Him kreaanet;

Waems foet op sinne-weagen gjiet;
 Waems stap trog ider eafgroon trillet;
 Dij oon ien neat de wradden tillet,
 In mei ien span 't hielal oermjiet.

Dij schrient mei blixems lans'e loft,
 In sprekt uet sweang're tonger-wolken;

Waems eagwink de yerde schodjen dogt
 Ta yn har alderdjiepste kolken.

Dij, inkel wollende, alles scoep;
 Op waems befel, as wjuekte wynen,
 It wriem'ljend wjierneke in serafinen,
 In yerde in sinne it neat uetstoep.

Sjong, sjongster! mei ien heil'ge ril,
 Dij toezen jier is as ien stoune;

Dij sjugt het wier — is — wezze sil,
 Oon yerdsee tyd noch romte boune.

Dij , as dizze yerd' net meer bestiet ,
 In altyd , is in blient de selle ,
 Eafscien eak sinn'- bij sinne-stelle
 In moalk-wei yn it neat forgiet.

Mar swij , myn sjongster! 't is genôg.
 Fol kreft in majesteit in heagme
 Klieut eak ues teal de wolken trog ,
 In fiert ues wei fenne yerdse leegme
 Trog sinne-sferen yn it ljeacht ,
 Dat fen Gods heilig eansicht blinket ,
 Wer salm it ingele-eag foar pinket ,
 In dat de cherub need fordreag't.

Sa gleansryk blink't ues Fries'ne teal ,
 As 't ljeacht fen sinnen in fen stjerren ;
 Sa gloar't har rykdom , deugd in preal ,
 As dijamant yn famne hjerren.
 O! ljeafje den steez jimmermeer
 De teal , o Fries ! der wij op boagje !
 Wol frij in blij dizz' teal beschoagje !
 De scienste teal foar 't Friesene ear.

J. G. VAN BLOM.

